

Ruotu #58	Skrakari/Skratare > ?
	Pohjankylä/Kalajoki

Sotilastorppa sijaitsi Kalajoella Pohjankylän yhteismaalla lähellä rantatieltä. Torppa päätettiin siirtää 2.7. 1781 tehdyn päätöksen mukaisesti isojoassa määrättyyn paikkaan, mutta paikka ei ole tiedossa. Vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#4	Ängilä Lars Matss	Pohjankylä
#14	Jussila Johan Jöranss	Pohjankylä
#17	Autila dito Johan	Pohjankylä
#20	Paskola Matts Pährss	Pohjankylä
#13	Merenäjä öde	Pohjankylä
#11	Mandila Matts gammal öde	Pohjankylä
	Tärpären Johan Hakala	

Vuoden 1752 katselmuksessa todettiin, että torpalle tuli rakentaa uusi tupa 3 vuoden kuluessa. Sitä ennen sotilaan tuli korjata neljä ikkunaruuutua ja eteisen ovi, ruodun piti hankkia oveen lukko ja avain. Aitta jyväläärit tuli kunnostaa ja oven eteen tarvittiin rappuset. Juomaveden sotilas sai lähellä virtaavasta joesta. Peltomaata torpan käytössä oli vajaat kolme kapanalaa yli määrälän. Ojat ja aidat olivat hyvässä kunnossa, mutta Lars Ängilän aidat olivat olleet alusta asti kelvottomat ja ne tuli nyt laittaa kuntoon. Ruotutalolliset aikoivat seuraavana syksynä raivata torpalle niittyä maata merenrannasta läheltä Jakolan taloa.

Vuoden 1779 katselmuksessa todettiin, että torpan paikka on kovin ahdas ja se tulisi siirtää Hakolan torpan tontille. Vanhalla paikalla ollut tupa oli niin huonokuntoinen, ettei sitä voitu enää siirtää. Muut rakennukset olivat välttävässä kunnossa ja voitiin siirtää heti kun siirtopäätös oli vahvistettu. Kuninkaan päätöksen mukaisesti puutteet tuli korjata vuoden kuluessa 3 riikintaalerin 32 killingin sakon uhalla.

Vuoden 1782 katselmuksessa todettiin, että 2.7.1781 maa- ja metsätoimikunnan tekemän päätöksen mukaan tämä torppa tuli siirtää maanmittarin isojoassa määräämään paikkaan. Uudessa paikassa oli jo uusi tupa rakenteilla. Sitten kun tupa oli valmis, sinne oli tarkoitus siirtää vanha navetta ja lato ja rakentaa uusi aitta. Ruotu aikoi siirtää myös vanhan tuvan ja rakentaa siitä riihen. Peltomaata uudelle paikalle oli raivattu jo 18 ½ kapanalaa ja loppujen raivaamisesta oli sovittu talollisten kesken. Sotilaan oli tarkoitus viljellä vanhoja peltoja kunnes uudet olivat kunnossa. Edellisessä katselmuksessa todetut puutteet todettiin korjatun. Ruotutalollisille muistutettiin, että tässä katselmuksessa todetut puutteet tuli korjata vuoden kuluessa kuninkaan määräämän 3 riikintaalerin sakon uhalla. Samalla sotilasta muistutettiin knihtikontrahdin velvoitteista auttaa ruotua rakennustoissa ja pitää torppa ja sen maat asuttuna ja kunnossa.

Vuoden 1791 katselmuksessa tuvan takka tuli rapata ja rakentaa uusi navetta. Peltoja ja niittyjä oli riittävästi, mutta ruodun tuli laittaa aidat ja ojat kuntoon. Sovitut työt tuli tehdä vuoden kuluessa 3 riikintaalerin 16 killingin sakon uhalla.

Bertill Bertillss (Frisk/)Törnwall

1734–1743

Bertill, ent. **Clemola**, on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1689–95. Hänet otettiin sotilaaksi vuonna 1711 entisen Kalajoen komppanian numerolle #12 sotilasnimellä **Frisk (Fast)**. Hän osallistui Kaarle XII:n sotaretkelle Trondheimiin, mistä palattaessa 1.–3.1.1719 liki puolet miehistä menehtyi lumimyrskyssä Norjan tuntureilla.¹ Bertill selvisi myrskystä, mutta kadotti aseensa ja varusteensa tuntureille. Vuoden 1721 pääkatselmusluettelon mukaan hän osasi lukea. Hänet siirrettiin vuonna 1720 ruotuun #4 ja edelleen vuonna 1734 tähän Pyhäjoen komppanian ruotuun. Samalla hänelle annettiin uusi sotilasnimi Törnwall. Ilmeisesti hän osallistui Hattujen sotaan vuosina 1741–42. Hän sai eron palveluksesta 8.10.1743 (tai 28.10.1743), jolloin hänen todettiin olevan jo kykenemätön kruunun palvelukseen ja hänelle ehdotettiin sotilaseläkettä. Tuolloin hän käytti vielä vanhan mallista hattua, sukia, liiviä ja kengänsolkia. Hänelle myönnettiin sotilashuone-rahastosta eläke 20.2.1747. Vadstenan sotilashuoneen luettelon mukaan hän kuoli 20.5.1770. Luettelon mukaan häneltä puuttui oikea käsi.

Bertil Törnval ent. **Frisk** s. s. 1698, k. 22.5.1770 Kalajoki, vihitty 24.6.1723 **Margareta Josephsdr Kåskela** s. 26.8.1703 Ylivieska, k. 20.9.1777 Kalajoki (vanh. **Koskela Joseph Matts** s. s. 1660, k. 21.5.1738 Ylivieska ja **Carin Josephsdr Helala** s. s. 1663, k. 26.5.1711 Ylivieska).

Lapset:

Margeta s. s. 1712, k. 3.1.1760 Sievi, vihitty 3.12.1749 Kalajoki **Lars Thomass Ruuttula** s. 1.8.1726 Sievi, k. s. 1764. Lars otti Margetan kuoleman jälkeen sotilapestin ruotuun #5 nimellä **Sandmarck** (katso),

Mattias s. 3.2.1742 Kalajoki (Törnval), k. 9.1.1790 Sievi, vihitty 8.4.1765 Kalajoki **Walborg Mattsdr Typpö** s. 1.5.1745 Kalajoki (vanh. **Typpö Mats Pählss** s. s. 10.1705, k. 23.12.1778 Kalajoki ja **Maria Mattsdr (/Johansdr?)**). He asuivat ensin Kalajoella ja vuodesta 1782 heidät on merkitty itsellisiksi Sievissä. Hautausmerkinnän mukaan Matts oli nikkari.

Lapset:

Maria s. 15.8.1766 Kalajoki,

Mattias s. 12.10.1768 Kalajoki, vihitty 13.11.1795 Sievi **Walborg Ericssdr Muhonen** s. 24.4.1773, k. 4.5.1846 Sievi. Heidät on merkitty vuoden 1810 henkikirjassa irtolaisiksi Sievissä,

Margareta s. 6.12.1773 Sievi, k. 1.6.1854 Alavieska, vihitty 29.10.1798 Alavieska leski **Pehr Mattss Kijmamaa** s. 6.1.1765 Alavieska (vanh. **Kijmama Matts Jacobss** s. s. 1717 ja **Margareta Jacobsdr Padingi**, ent. **Sipilä**, s. 17.1.1732 Ylivieska (jonka 1. puoliso sotilas #15 **Sund Johan** s. 4.11.1728 Ylivieska, katso #15)),

Elisabeth s. 7.9.1777 Sievi (Wähäsalo),

Britha s. 23.5.1782 Sievi,

Walborg s. 7.9.1785 Sievi.

Henric (Lillmarck/) Törnwall 1743–1757

Henric on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1720. Hänet otettiin 20.6.1743 sotilaaksi ruotuun #49, jolloin hän sai sotilasnimen **Lillmarck** (katso). Hänet siirrettiin tähän ruotuun 11.7.1744 (tai 4.7.1744) ja hänen nimensä vaihdettiin ruodun mukaan Törnwalliksi. Hän oli mukana linnoitustöissä Helsingissä vuosina 1748–51; ainakin vuonna 1749 hän oli Helsingin veistämöllä ja vuonna 1750 hänen sanotaan olleen salvosmies. Hänet ylennettiin korpraaliksi 20.8.1757, jolloin hänet siirrettiin ruotuun #101 (katso). Viikkoa myöhemmin hän astui Pietarsaareen laivaan kohti Pommerin sotaan. Pommerissa hän oli sairaana marraskuussa 1759. Viimeinen merkintä sotilasrullissa on marraskuulta 1761.

Henric Henricss Törnval/Törnwall, synt. *Reisjärvi*, k. 1762 *Pommeri*, vihitty 15.2.1743 Ylivieska **Maria Mattsdr Niemelä** s. 1718 Ylivieska, k. 27.1.1801 Kalajoki (vanh. **Niemelä Matts Pehrss** s. 1.5.1681, k. 15.6.1754 Ylivieska ja **Kirstin** s. 1683, k. 12.1.1764 Ylivieska). Maria vihitty 2. avioonsa 8.5.1763 Kalajoki leski **Samuel Henricss Hihnala** s. 1710, k. 29.6.1786 Kalajoki. Henrik lahjoitti Ylivieskan kappelille 2 taaleria 3.6.1744.

Henrikin, k. 1762 Pommerissa, perukirjassa on perillisinä mainittu vaimo Maria Matintr sekä lapset Juho, Valpuri ja Maria.²

Heikki mainitaan myös vaimonsa Marjan isän Matti Pekanp Niemelän perukirjassa, jossa perillisinä ovat lapset Matti, Samuel k. + vaimo Karin Simonintr (+ lapset Jacob, Marja, Kirstin, Brita, Karin ja Anna), Matti + vaimo Liisa Antintr (+ lapset Samuel, Liisa ja Kirstin), Juho k. + vaimo Anna Niilontr (+ lapset Pekka ja Marja), Margeta + puoliso talollinen Matti Kippola k., Liisa + puoliso talollinen Matti Perkkiö (+ lapset Matti, Heikki, Pekka ja Susanna) ja Marja + puoliso korpraali Heikki Törnwall.³

Henricin ja Marian lapset:

Kirstin s. 18.4.1744 Ylivieska (Lillmarck), k. 20.11.1744 Ylivieska,

Walborg s. 12.10.1745 Kalajoki,

Mattias s. 20.1.1748 Kalajoki, k. 1.6.1748 Kalajoki,

Johannes s. 20.6.1750 Kalajoki (äiti Maria *Johansdr*), myöh. sotilas **Törnwall** #32 (katso),

Maria s. 28.9.1753 Kalajoki, vihitty 21.12.1780 Kalajoki **Anders Thomass Vendelä** s. 18.9.1755 Kalajoki (RK: s. 1756) (vanh. **Wendelä Thomas Anders** s. 31.12.1729 ja **Maria Mattsdr** s. 1733, k. 25.2.1791 Kalajoki). Maria meni miniäksi Kalajoen Pohjankylän Vendelään.

Lapsi:

Andreas s. 13.2.1785 Kalajoki,

Margeta s. 22.12.1756 Kalajoki, k. 4.10.1757 Kalajoki.

Olof Jacobss Törnwall 1757–1758

Olof on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1736. Hänet otettiin 25.1.1752 varamieheksi ruotuun #112 ja 20.8.1757 vakinaiseksi sotilaaksi ruotuun #101 (katso). Välittömästi tämän jälkeen hän vaihtoi ruotua Henric Törnvallin kanssa, eli Olof tuli tähän ruotuun ja Henrik siirrettiin ruotuun #101. Reilu viikko pestautumisensa jälkeen Olof joutui mukaan Pommerin sotaan, missä hän kuoli 8.7.1758 (tai 14.7.1758).

Olof Jacobss Törnwall, ent. **Kiskinen** s. 19.2.1733, k. 8.7.1758 *Pommeri* (mahdollisesti *Olof* s. 19.2. 1733 Siikajoki, vanh. **Patokoski/Kiiskinen Jacob Thomass** ja **Maria Johansdr**), vihitty 3.12.1754 Pyhäjoki **Gertrud Eskelsdr Kuttramoinen** s. 2.10.1723 Pyhäjärvi (vanh. **Kuttramoinen Eskil** ja **Maria**). Olof oli vihittäessä varamies. Avioituttuaan he asuivat itsellisinä Pyhäjoen Pirttikoskella vuoteen 1757. Gertrud palasi lapsineen Pyhäjoelle 20.5.1759.

Lapset:

Maria s. 7.6.1755 Pyhäjoki, k. 11.5.1756 Pyhäjoki,

Lisa s. 10.4.1757 Pyhäjoki.

Hemming Sandmark

1758–1759

Hemming on syntynyt Savossa noin vuonna 1712. Hänet otettiin sotilaaksi 14.10.1737 ruotuun #5. Hänet siirrettiin tähän ruotuun Pommerin sodan aikana 7.11.1758 ja taas 16.11.1759 takaisin ruotuun #5 (katso).

Katso ruotu #5.

Lars Törn

1759–1788

Lars on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1730. Hän oli 177 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 13.6.1759. Hän sai eron palveluksesta 13.8.1788, jolloin hänet todettiin rammaksi.

Lars Larss Törn, ent. **Ängilä**, s.10.8.1729, k.7.12.1803 Kalajoki (vanh. **Ängilä Lars Matts** s.27.3.1698, k.17.11.1752 Kalajoki ja **Anna Simonsdr** s.17.12.1698, k.22.4.1768 Kalajoki), vihitty 5.7.1755 Kalajoki **Lisa Mattsdr (/Ericssdr)** s.~.~.1736, k.1.1.1809 Kalajoki. Lars ja Lisa olivat palkollisina Kalajoella vuosina 1800–09.

Lapset:

Christina s.2.9.1757 Kalajoki (Ängilä), k.9.9.1763 Kalajoki,

Lena/Helena s.19.5.1760 Kalajoki, vihitty 13.12.1782 Alavieska **Johan Anderss Hapakoski** s.4.2.1758 Alavieska (RK 1801 myös: s.1.5.1756, mikä on Johanin siskon Beatan syntymäaika) (vanh. **Hapacoski Anders Anderss** s.6.12.1729 ja **Maria Olofsdr Ylitalo** s.6.3.1727 Ylivieska). Johan ja Lena asuivat ensin Alavieskan Haapakoskella ja noin vuodesta 1794 lähtien Pykölässä. He olivat talollisina Alavieskan Kangahalla ainakin vuodesta 1801.

Lapset:

Beata s.3.8.1782 Kalajoki (avioton, syntyi ennen vihkimistä, mutta isäksi merkitty Johan Haapakoski), vihitty 18.12.1812 Alavieska **Abraham Abrahamss Tanhuala** s.27.2.1770 Alavieska (vanh. **Tanhuala Abraham Gothardss** s.22.12.1743 Alavieska (jonka isä kenttäväpeli **Gothard Witzell**) ja **Anna Andersdr Hapakåski** s.16.12.1744 Alavieska),

Andreas s.11.7.1785 Alavieska, k.8.2.1809 Alavieska,

Mattheus s.15.10.1787 Alavieska, k.11.7.1788 Alavieska,

Elisabeth s.23.7.1791 Alavieska, k.3.5.1792 Alavieska,

Maria s.7.5.1794 Alavieska (Pykölä), k.17.8.1794 Alavieska,

Johannes s.21.7.1795 Alavieska (Pykölä), k.18.9.1811 Alavieska,

Catharina s.22.2.1797 Alavieska (Kytökangas), k.22.2.1798 Alavieska,

Nicolaus s.25.8.1802 Alavieska (Kangas), k.21.7.1803 Alavieska,

Matts s.18.1.1762 Kalajoki,

Lars s.20.4.1770 Kalajoki, myöh. sotilas #17 Lars **Fisk** (katso).

Johan Törn

1788–1790

Johan, ent. **Salmen**, on syntynyt Torniossa noin vuonna 1766. Hän oli 174 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 13.8.1788. Hän osallistui Kustaa III:n sotaan vuosina 1788–90. Vuonna 1789 hän oli komennuksella Jääkäripataljoonassa Ummeljockissa. Hän karkasi palveluksesta Loviisassa 23.8.1789.

Rippikirjassa ei tietoja. Mahdollisesti hän oli **Johan Nilss Salmen** s.31.10.1763 Tornio (vanh. **Salmen Nils Carlss** s.~.~.1730 ja **Brita Johansdr**).

Johan Törn

1790–?

Johan on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1770. Hän oli 162 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 15.6.1790. Vuonna 1795 hän oli linnoitustöissä Hankoniemessä. Vuonna 1804 hän piti vielä vanhan mallista sotilasasua. Ilmeisesti hän osallistui Suomen sotaan, mutta sodan loppuvaiheessa hänen olinpaikastaan ei ollut tietoa. Ilmeisesti hän kuitenkin jatkoi palvelustaan Ruotsissa, sillä hänet mainitaan 11.12.1809 Norrlandissa pidetyssä katselmuksessa 2.suomalaisen kenttäpataljoonan 2.komppanian ruodussa #58. Hänelle myönnettiin 17.12.1823 sotilashuonerahastosta 3.luokan, eli 6 ruplan 66³/₄ kopeekan, eläke, jota hän nautti vuoteen 1841 asti. Tuolloin hänelle myönnettiin myös 3 ruplan 33¹/₄ kopeekan hautausavustus.

Johan Michelss Törn s.28.6.1769, k.25.8.1841 Ylivieska (mahdollisesti: *Johan Mickelss Piucka* s.23.6.1769 Pyhäjoki (vanh. *Piucka Mickel Jacobss* s.7.10.1741 Pyhäjoki ja *Margeta Samuelstr*)), vihitty 13.10.1794 Kalajoki leski **Caisa/Catharina Thomasdr Nordstedt**, ent. **Harju**, s.12.5.1761, k.21.4. 1839 Ylivieska (vanh. **Harju Thomas Thomass** s.4.8.1739 ja **Lisa Eliasdr** s.23.1.1739). He muuttivat Ylivieskaan vuonna 1810. Johan palasi sotaretkeltä Kalajoelle vuonna 1815. He muuttivat 29.10.1817 jälleen Ylivieskaan. Caisan 1.puoliso sotilas #56 **Eric Christer Nordstedt** s.11.11.1756, k.28.1.1789 Loviisa.

Lapsi:

Petrus s.14.2.1794 Kalajoki (Hörn), k.15.6.1795 Kalajoki.

Viitteet

¹ Åberg 1982: s.168-173

² OMA, Salon tuomiokunta: signum 152, sivu 200/16.4.1763

³ OMA, Salon tuomiokunta: signum 152, sivu 92/5.11.1759